

ՀԱՆՐԱՊԵՏ

Յիշատակ արդարոց
օրհնութեամբ եկեղեցի:

ճաղքէ ճաղաք, երկրէ երկիր պիտի քալես, և պիտի չգտնես ապաստանելու ծածք մը. դռները պիտի զարնես և քեզի բացող պիտի չըլլայ. հաց պետի խնդրես, և քեզի քար պիտի տան. ջուր պիտի ուզես և քեզի պիտի տան աման մը լեցուն անոր արիւնով՝ զոր ծախեցիր. պիտի լաս, և արցունքներդ պիտի ըլլան կրակէ հեղեղներ, պիտի այրեն երեսներդ և վէրքերով պիտի ծածկեն: Փարերն՝ որոնց վրայ պիտի կոխես, պիտի պոռան. «Մատնի՛չ, անիծեալ ըլլաս»: Մարդիկ զքեզ տեսնել նուն՝ մէկդի պիտի քաշուին, և ամէնուն դէմքին վրայ պիտի կարգաս. «Մատնի՛չ, անիծեալ ըլլաս»: Յամաքի վրայ և ջուրերու մէջ մահը պիտի փնտռես, բայց մահը քեզմէ պիտի հեռանայ շփելով տւանջէդ. «Մատնի՛չ, անիծեալ ըլլաս»: Չարագոյնն. ժամանակ մը հակառակորդ պիտի գլխայ վրադ. պիտի գտնես բարեկամ մը և պիտի մատնես զանի, ու այդ բարեկամդ իր քանտին խորէն պիտի պոռայ երեսիդ. «Մատնի՛չ, անիծեալ ըլլաս»: Իբրեք ընկու կարելիութիւնը պիտի գտնես, բայց այդ բարեկամ պիտի թու նաւորէ ընդունողներուն սիրտը. «Անիծեալ ըլլաս, մատնի՛չ, պիտի պոռան անոնք, դուն ալ՝ քու բոլոր գործերդ ալ»:

«Ու այդպէս պիտի թափառիս դարերով՝ տանելով հետդ տանջանքդ և կորսուած հոգիդ: Կորի՛ր անիծեալ, և ապա՝ զայն ազգերու պատմէ յաւիտենական տանջանքը որ կը սպասէ մատնիչներուն: Ոտք ելի՛ր, իրր գաւազան առ ձեռքդ այն հիւղն որով կը յուսայիր մահը գտնել, ու քալէ՛ս»:

Հագիւ լինցուց Տէրն իր խօսքերը, ոտք ելաւ մատնիչը և ձեռքն առաւ գաւազանը: Շուտով անսահման և խորհրդաւոր հեռաւորութեան մէջ՝ ուր կը սպասէ իրեն դաւաւոր կեանքը, մարեցաւ անոր քայլերուն ձայնը:

Ու կը քալէ դեռ մինչև այսօր ամէն կողմ ցանկով անհամաձայնութիւն, ատեւութիւն և մատնութիւն...

ՍԶԷՏՐԻՆ

Թարգմ. Հ. Ա. Վ. Գոմտագեան

Մերթ առաջնորդ ցուպ բանաւոր կ'ըլլայ իրեն
Մէկն անոնցմէ որ անկեղծիկ զինք կը սիրեն,
Յաճախ մըտքովն օղասըլաց կը շըրջի
Ուր հրաւիրէ ձայնն հոգեսէր իւր իւրդհի:
Հասակն հրակայ՝ դէմքն ալեծուփ՝
Երկայն միւրուք վայելուչ,
Լուսաւորչայ պատկերի մ' հուպ՝
Առաքինի այր մը լուրջ:

Հաճոյական, որչափ պատկառ երեւոյթ.
Իմ մըտքիս մէջ նա կը գրծէ
Անանիա Շիրակացի մը անըրոյթ,
Միւտոն մը իսկ՝ որ մըտածէ.
«Ով երկընքի սիրուն զաւակն անդրանիկ,
Սըրտիս խորէն կու տամ բարե,
Լոյս սուրբ, փոխէ՛ բիբս ալ արե՝
Այլոց նըման ես ալ ըլլամ երկընիկ...»:

Այն որ նոր դարն համաշխարհի ըսկըսաւ՝
Մեծ վարդապետն՝ հոգեբարի խօսք մ'ըսաւ.
«Պէտք է գիտնալ, ով մարդիկ,
Եթէ հաւատը ունենաք՝
Լոկ բառով մ'իսկ էք ճարպիկ
Սարեր զըլել ծովուն տակ...»:

Դուն՝ ով Աղա Յովհաննէս՝ *
Քու հաւատքովդ հրգօր
Սարին կատար կը հանես
Ծովերու ջուրն ալ այսօր:

Քու գործերուդ մէջ վըսեմ
Չայնն հաւատքիդ կը լրսեմ...
Ափսոս քեզի որ չունիս
Յօնքերուդ տակ ճառագայթ

* Յովհաննէս Սահապեան Զուրիթեանց, Թէոդոսիա (Երիմ):

4 Մայիս 1914

Այլ լուսագուրկ կըլոր միս,
Ինչպէս սըրտիդ մէջը խայթ
Եւ ոչ փըշիկ մը ունիս:

Կը հիանամ. դու լուսագուրկ արարած,
Աչքդ Հաւատքին անդեղուն յար յառած. —
Եկեղեցի՛ տունն Աստուծոյ՝ զարդարել,
Անտարակոյս, քրիստոնէին է վայել,
Սակայն՝ թէ մարդ չունենայ
Սընապարծ փառք մ'ալ ոսին,
Երբ ճոխը ձօն մը կու տայ
Յոփ կեանքն ատող Գրիստոսին:

Բայց դու ըսիր. «Չեմ հարուստ,
Աւաղ, լոյսէն իսկ զըրկուած...
Այլ ինձ ա՛յդ ալ ի վերուստ
Ինքնին տըւել էր Աստուծո՛ւ...».
Եւ սուրբ անունն օրհնեցիր
Քու Արարչիդ բարեծիր:

Առարկելի մի հարցում.
— Սի՛րտդ՝ ուր Հաւատքն է ծաղկած՝
Ինչ աստիճան գոհացում
Մէն մի գործէդ վե՛րջն ը՛զգաց...

Քահանային, դպիրներուն հագուստներ
Շատ մը տարի ալ նորոգում չեն ուզեր...
Ահ խորանն է մարմար,
Ու բացուած նո՛ր մ'ալ կամար՝
Ուր դու պատկեր մ'ոսկեծիր
Լուսաւորչայ ձօնեցիր...

Արդեօք երբէք դու կը խորհիս
Թէ աչքերուդ լո՛յս մը նորէն
Գուցէ տայ քեզ Սուրբ Գրիգորիս.
— Բայց կոյս Հաւատքը տընօրէն
Չէ՛ որ սըրտիդ փարոս ունիս
Որ կ'արծէ նա մեր տիեզերքն համօրէն...

— Լոյս մի՛ փնտռեր՝ չե՛ս կարօտ,
Հաւատքդ հըզօր դիտակ մ'է
Որ երկնից գեղը նարօտ
Արդէն հոգւոյդ կը պատմէ:

19 Գեկտեմբեր 1913

Այլ ուխտդ, աւաղ, թողած կէս,
Արդ հողին տակ կը նընջես. —
Նընջէ՛, նընջէ՛ ալ հանգիստ,
Քեզի շիրիմն է անխիստ.
Հաւատացեալ մ'էիր դուն
Որ փոխուեցար զըւարթուն:

Անլոյս բիրերդ մարած
Արդ ճըրագներ են փառաց...
Նընջէ, նընջէ, յաւիտենից քունդ անդոյր,
Արդ լուսալի՛ր հաւատացեալ աչքդ կոյր.
Նընջէ... Յուշիկն արդարներուն
Վե՛հ օրհներգ մ'է՛ բարդ դարերուն:

Հ. ԳՐԱՍՆԱՅԵԱՆՅ
ՎԵՆԵՐԻԿ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Քսանիւկնիւ ամուսկ Նիկողայոս Տիգրա-
նեանի երաժշտական գործունէութեան

Ներկայ տարուայ Յունիսի՛ 1ին, Աղէք-
սանդրապօլում կատարուելու է երաժշտա-
գէտ Նիկողայոս Տիգրանեանի գործունէու-
թեան 25ամեայ յորելանք:

Տաղանդաւոր երաժշտագէտը առաջին
հայ ուսանողն էր, որ սրանից մօտ երե-
սուն տարի առաջ, լուսաւոր Եւրոպայում
երաժշտական լուրջ կըթուլիւն ստանա-
լով՝ վերադարձաւ իր խեղճ ու խաւար
հայրենիքը և իրան նպատակ դրեց ու-
սումնասիրել, չափի ու կանոնի վերածել
մինչև այդ մոռացուած ու աչքից թողնած
հայկական, պարսկական, վրացի և քրդա-
կան մեղեդիները:

Տիգրանեանն այն անձնաւորութիւնն
էր, որ եւրոպական երաժշտութեան չափ
ու կանոնին ենթարկելով արեւելեան ան-
սանձ մեղեդիները, մի կողմից փրկեց նը-
րանց կորստից ու նորանոր ազաւարում: